

Инсонлар хусусияти

14:00 / 29.07.2022 4488

Ҳайсам ибн Адий айтади:

«Туя билан сафарга чиқдим. Бир аъробийнинг чодирини олдига борганимда кеч бўлиб қолди. Ўша ерга тушдим. Чодирдан бир аёл чиқиб: «Кимсан?», деди.

Мен: «Меҳмонман», дедим.

Аёл: «Сахро кенг бўлса, бизникига меҳмонга нима бор!», деди. Сўнгра озгина буғдой олиб тегирмон тошида янчди. Уни хамир қилиб нон пиширди. Сўнгра ўтириб ея бошлади. Озроқ вақтдан сўнг унинг эри келди. Унинг қўлида сут бор эди. У менга салом бериб сўради: «Сен кимсан?». Мен дедим: «Меҳмонман».

Шунда у деди: «Хуш келибсан. Аллоҳ сенга узоқ умр берсин!».

Сўнгра у менга сут қўйиб берди. Сутни ичганимдан сўнг менга деди: «Бирор нарса едингми? Хотиним сенга овқат бермадими?».

Мен: «Аллоҳга қасамки, йўқ», дедим. У ғазабланиб хотинининг ҳузурига кириб кетди.

У хотинига: «Ҳолингга вой сенинг. Ўзинг овқатланиб меҳмонга ҳеч нарса бермабсан-ку!-деди.

Хотини: «Овқатимни унга бериб нима қиламан?!», деди. Улар орасида гап кўпайди. Эри хотинини уриб бошини ёрди. Сўнгра пичоқ олиб чиқиб туямни бўғизлади.

Мен: «Аллоҳ сени офиятда қилсин, нима қилаяпсан?», дедим.

У: «Менинг меҳмоним оч ҳолат ухлаши мумкин эмас», деди. Сўнгра ўтин жамлаб олов ёқди. Овқат пишириб менга едирди. Ўзи ҳам еди. Хотинига ҳам овқатдан бериб деди: «Ма ол! Аллоҳ сени тўйдирмасин!».

Тонг отгач у қаёққадир кетди. Мен қайғуга чўмиб ўтирган эдим, ҳалиги киши кишининг кўзини яшнатиб юборадиган бир туя етаклаб келиб, менга деди: «Мана бу туя сенинг туянгнинг ўрнига». У туяга қолган гўштлардан ва бошқа нарсалардан ортиб бериб мен билан видолашди.

У ердан чиқиб кеч бўлганида бошқа бир чодирнинг олдида тўхтадим. Салом бердим. Чодирнинг ичидан бир аёл саломимга алик олиб деди: «Кимсан?».

Мен: «Меҳмонман», дедим.

У аёл: «Марҳабо! Хуш келибсан. Аллоҳ сенга офият берсин», деди.

Мен туямдан тушдим. Сўнгра у аёл буғдой янчиб хамир қорди. Уни нон қилиб, қаймоқ ва сутга солиб менинг олдимга қўйиб деди: «Мана буни егин. Узримни қабул қилгин».

Озгина ўтиб унинг эри келди. У ёқимсиз кўринишда эди. Менга салом берди. Мен алик олдим.

У сўради: «Кимсан?».

Мен: «Меҳмонман», дедим.

У: «Бизникида меҳмонга нима бор?», деди. Сўнгра уйга кириб хотинидан сўради: «Овқатим қани?».

Хотини: «Овқатингни меҳмонга едирдим», деди.

Эри: «Менинг овқатимни меҳмонга едирасанми?!-деб жанжаллашиб қолишди. Эр хотинини уриб бошини ёрди. Мен кула бошладим. У чиқиб сўради: «Нега кулаяпсан?». Мен унга олдин тушган чодиримдаги эр-хотиннинг қиссасини айтиб бердим.

Шунда эркак деди: «Мана бу аёл ўша эркакнинг синглиси. Унинг хотини эса менинг синглим бўлади».

Ҳайсам ибн Адий муаррихдир. У адабиёт ва насаб илмини яхши билган. Заркалий «Аълум» да унинг таржимаи ҳолини келтирган. Унинг илми ва сидқини мақтаган.

Абдулқодир Полвонов